

ESPAI ORÍGENS

Del Territori Neandertal als
Humans Moderns

PROGRAMA EDUCATIU

**Informació per al
professorat**

Curs 2019/20

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Campus d'Arqueologia i Paleontologia de la UAB

BENVINGUTS A L'ESPAI ORIGENS3

ESPAI ORÍGENS: UNA PORTA AL PASSAT LLUNYÀ4

EL PROGRAMA EDUCATIU DE L'ESPAI ORÍGENS.....5

ACTIVITATS PER A CENTRES EDUCATIUS.....6

BENVINGUTS A L'ESPAI ORIGENS

Espai Orígens és un centre de divulgació científica i de dinamització turística i cultural situat al peu del Mont-roig a la comarca lleidatana de La Noguera. Natura, ciència i història conflueixen i s'articulen en un paisatge ancestral per fer de les petjades del passat una eina d'aprenentatge, gaudi i identitat.

Des de fa més de 20 anys, un equip d'arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona porta a terme treballs de recerca regularment al jaciments prehistòrics més importants del territori i dona suport a la oferta educativa de l'Espai Orígens mitjançant la formació del seu equip humà i l'assessorament en els continguts científics i la metodologia didàctica.

El centre és un equipament de l'Ajuntament de Camarasa, gestionat per l'Associació Recerca i Difusió del Patrimoni Històric i forma part del Campus Arqueològic de la Noguera de la Universitat Autònoma de Barcelona i del Geoparc Mundial de la UNESCO Conca de Tremp-Montsec. Compta amb un àrea d'exposicions i una sala polivalent, així com un servei d'atenció al públic, botiga, lavabos i un ampli espai exterior habilitat per a la realització d'activitats a l'aire lliure.

L'Espai Orígens es troba al costat de la Carretera C-13 (del Doll), al seu pas pel quilòmetre 44, a les afores del nucli urbà de Camarasa. És accessible amb cotxe i autobús amb una àmplia zona d'aparcament. La ciutat de Balaguer és la més propera al centre, situada a uns 15 minuts, mentre que des de Lleida es triga aproximadament uns 40 minuts en arribar-hi, el mateix temps que separa l'Espai Orígens de l'autovia A-2 (sortida 517).

ESPAI ORÍGENS: UNA PORTA AL PASSAT LLUNYÀ

Des de l'Espai Orígens podrem viatjar amb els primers humans moderns, la nostra espècie, que van sortir de la llunyana Àfrica fa 200.000 anys per explorar i habitar tot el planeta. I també podrem conèixer als primers humans de la Noguera, els neandertals, abans de l'arribada dels nostres ancestres africans.

Humans moderns. 10.000 generacions

Els humans moderns som una espècie extraordinària que complementem les nostres característiques biològiques amb la tecnologia dels objectes quotidians, i avancem, des de fa 10.000 generacions, colonitzant tot el planeta. Però, què ens va convertir en el que som? quins són els reptes als que es va enfrontar la nostra espècie i la va fer sobreviure i expandir-se i a quins són els que ens hem d'enfrontar avui? què ens uneix encara a aquest passat llunyà?

L'exposició *Humans moderns. 10.000 generacions*, instal·lada a l'Espai Orígens, vol plantejar al públic visitant les claus per respondre aquestes preguntes de forma reflexiva i vivencial, tocant, olorant i sentint. La observació, la manipulació i l'experimentació són els eixos a partir dels quals construir una aproximació significativa al coneixement de la prehistòria humana.

Territori Neandertal: La Roca dels Bous

Aquest jaciment únic es troba dins del municipi de Camarasa, davant del pantà de Sant Llorenç de Montgai. La seva ubicació dins d'una vall natural en forma d'abric el doten d'unes característiques idònies per a l'acampada estacional de grups de nòmades neandertals. Allà planificaven, es curaven, descansaven, feien les seves eines i vestimentes, cuinaven, menjaven i s'explicaven històries.

Des de l'any 2010, el jaciment de la Roca dels Bous ha estat condicionat per a la visita pública, tant de grups escolars com de públic general, tot fent-la compatible amb els treballs d'excavació que se segueixen realitzant cada any per l'equip d'investigació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

EL PROGRAMA EDUCATIU DE L'ESPAI ORÍGENS

El programa educatiu d'Espai Orígens es fonamenta en el potencial de l'arqueologia prehistòrica, mitjançant el treball didàctic amb el mètode científic i la cultura material, per construir valors col·lectius, basats en el coneixement propi i dels altres i l'empatia amb les seves experiències, el descobriment de les activitats a través dels objectes, i el desenvolupament de les capacitats d'anàlisi, de creativitat i de valors d'infants i joves, proposant un aprenentatge col·laboratiu, holístic i experiencial.

Les propostes didàctiques en torn als humans moderns, l'arqueologia i la prehistòria ofereixen un amplíssim ventall de motivacions, temes i competències adequades per a tots els nivells educatius, des de l'Educació Infantil al Batxillerat, des de l'èmfasi en la vivència i en la creació pel nostre públic més menut fins a l'aprofundiment en els mètodes i processos de la recerca científica per l'alumnat de Batxillerat.

Què es pot aprendre de la prehistòria?

Familiaritzar-se amb la Prehistòria no només aporta a l'alumnat coneixement sobre aquestes societats humanes del passat llunyà, sinó que, a partir de les diferents propostes d'activitats, es pot treballar de forma interdisciplinària, aprofitant l'atracció i l'interès que desperten aquests períodes de la història en infants i joves. Així mateix, des de l'aprofundiment en el coneixement de la prehistòria es poden introduir aspectes fonamentals de l'educació en valors com:

- El respecte a la diversitat (tots els humans són iguals, malgrat que les seves formes de vida siguin diferents)
- La valoració del pensament complex i la seva capacitat d'adaptació a situacions socials i històriques diverses
- La capacitat de creació dels éssers humans, tant artística com tecnològica
- La valoració de formes d'organització econòmica i social menys consumistes i més respectuoses amb el medi ambient
- La valoració del paper social de les dones i les seves capacitats, així com el rebuig a arquetips sobre els seus rols fonamentats en creences científiques

Com s'aprèn a l'Espai Orígens?

La proposta didàctica de l'Espai Orígens s'articula en torn a dos apropaments: l'aprenentatge a través de la cultura material i el mètode arqueològic:

- Els objectes que conformen la cultura material contenen un notable potencial de motivació. Desenvolupen la necessitat de saber despertant l'interès inicial estimulant la curiositat i la creativitat. La manipulació i indagació sobre els objectes és una forma d'aprenentatge actiu que involucra infants i joves d'una manera que altres mètodes sovint no fan, fent-los protagonistes de les accions educatives.
- El mètode arqueològic, com a forma singular del mètode científic, comporta el desenvolupament d'una sèrie d'estratègies i habilitats cognitives que són les bàsiques del procediments d'investigació, tant inductius com deductius: identificar, descriure i classificar fonts, establir comparacions, analogies i diferències, analitzar el grau de fiabilitat i, finalment, proposar interpretacions fonamentades. A més, la recerca arqueològica pren la forma no d'un discurs elaborat sinó d'un problema a resoldre, d'un misteri a descobrir, d'un supòsit a experimentar, motivant i estimulant un procés actiu d'aprenentatge.

ACTIVITATS PER A CENTRES EDUCATIUS

L'eix articulador de la proposta educativa és l'exposició *Humans Moderns* adaptant-la als diferents nivells educatius i complementa-la amb activitats de simulació i experimentació a l'aire lliure i visites al jaciment neandertal de La Roca dels Bous. L'esquema bàsic de totes les activitats parteix de l'aprenentatge per descobriment a partir dels enigmes que planteja l'exposició i un treball posterior de recreació/experimentació/simulació adequat als objectius didàctics de cada grup d'alumnes i estudiants.

Les activitats estan dissenyades per a un màxim de 50 persones, dividides en grups que s'organitzen per portar a terme de forma articulada les diferents activitats al llarg d'un mínim de 3 hores i un màxim de 5 hores (els horaris són aproximats, adaptables a les necessitats del centre educatiu):

	ANIMALS DE LA PREHISTÒRIA	ELS TREBALLS DE LA PREHISTÒRIA	EL CAMÍ DELS HUMANS	CIÈNCIA I HUMANS MODERNS
<i>Nivell Educatiu</i>	<i>2n Cicle E.I. Cicle Inicial E.P.</i>	<i>Cicle Mitjà E.P.</i>	<i>Cicle Superior E.P 1r Cicle ESO</i>	<i>2n Cicle ESO Batxillerat</i>
Matí (10h-13h)	Visita selectiva a l'exposició, contacontes i tallers de creació	Visita selectiva a l'exposició i tallers d'experimentació i de descobriment	Visita a l'exposició i tallers d'experimentació i de recerca simulada	Visita a l'exposició i treball al laboratori arqueològic
Tarda (14h-16h)		Excavació arqueològica simulada	Visita al jaciment de La Roca dels Bous	Visita al jaciment de La Roca dels Bous

Material necessari

Per a la realització de les activitats, l'Espai Orígens proporcionarà a l'alumnat tot el material necessari; no cal, per tant, que es porti cap tipus de material des del centre educatiu.

Preus i reserva de les activitats

9 €/alumne (3 hores), 12€/alumne (5 hores)

Les reserves s'han de fer contactant amb l'Espai Orígens mitjançant correu electrònic espaiorigens@gmail.com, o trucant al número de telèfon 973420427 (extensió 2)